

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Historici budou moci i nadále zkoumat dokumenty vytvořené Stb

Historici a další badatelé budou

moci i nadále zkoumat dokumenty, jež do konce roku 1989 vytvořila Státní bezpečnost (StB), tedy tajná policie československého komunistického režimu. I když budou v materiálech citlivé osobní údaje o dosud žijících osobách, bude možné dokumenty studovat bez jejich předchozího souhlasu. Počítá s tím nový archivní zákon, který dnes schválila Poslanecká sněmovna. Ještě ho musí posoudit Senát a podepsat prezident Václav Klaus.

Předloha se liší od návrhu, který do sněmovny poslala vláda a který vyvolal zděšení mezi historiky. Báli se, že omezí možnost bádát v archivech a že třeba výzkum nacistických a komunistických zločinů zablokuje. Původní zákon počítal s tím, že bude-li chtít badatel zjistit okolnosti historické události, musí zjistit, zda žijí lidé figurující v příslušných dokumentech. Pokud ano - měl je požádat o svolení do dokumentů nahlédnout. Souhlas se dal ale těžko očekávat od lidí, jimž mohl hrozit postih za jejich minulost.

Při nahlížení do materiálů, které vytvořila do 1. ledna 1990 Stb, společenské organizace a politické strany sdružené v Národní frontě, ale historici a další badatelé o takový souhlas nebudou muset žádat. Budou moci nahlížet i do materiálů, jež do 1. ledna 1990 vytvořily státní orgány.

Nahlížené do dalších archiválií má být odlišnější. Obecně počítá nový zákon s tím, že přístupné budou archiválie starší 30 let. Pokud v nich budou citlivé osobní údaje o žijících lidech, bude do nich možné nahlédnout jen s jejich předchozím souhlasem. O ten požádá archiv, kde budou dokumenty uloženy.

"Na znění, která přijala sněmovna, se shodla prakticky celá archivní obec, a to bych viděl jako nejdůležitější záležitost," ocenil v rozhovoru pro ČTK šéf sněmovního výboru pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí Radko Martínek (ČSSD).

Podle nového zákona se budou archivy členit na veřejné a soukromé. Veřejnými budou Národní, státní oblastní, specializované, bezpečnostní a krajské archivy.

Soukromý archiv bude moci zřídit jedinec či firma. Jako archiv bude působit tehdy, když dostane akreditaci. Tím bude mít nárok na bezplatnou odbornou pomoc od Národního nebo státního oblastního archivu a jednorázový roční státní příspěvek. Žádosti o akreditace bude posuzovat ministerstvo vnitra.